

РОЗДІЛ V. ПРОБЛЕМИ БОРотьБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ ТА ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 343.98

В. С. Бондар

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ: ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ БАЛІСТИЧНОГО СТАНДАРТУ

У статті подано результати аналізу позитивного досвіду реалізації національного проекту з балістичного порівняння зображень, проведеного Національним інститутом зі стандартів та технологій США (NIST). Запропоновано рекомендації щодо підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення розслідування злочинів, учинених із застосуванням вогнепальної зброї.

Ключові слова: автоматизована балістична ідентифікаційна система, балістичний стандарт, ідентифікація, сліди зброї, інформаційно-аналітичне забезпечення, судова балістика.

Постановка проблеми. Вагомим фактором підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення розслідування злочинів, учинених із застосуванням вогнепальної зброї, є якісна ідентифікація зброї за слідами на кулях та гільзах, яка пов'язана з перевіркою за великими масивами балістичних колекцій.

На сьогодні методики ототожнення нарізної вогнепальної зброї з використанням автоматизованих балістичних ідентифікаційних систем (далі – АБІС) загалом розроблено. Однак результати аналізу практики експлуатації АБІС для ототожнення нарізної вогнепальної зброї за її слідами на кулях та гільзах дає підстави твердити, що цей процес супроводжується певними помилками кодування зображення розгортки кулі та сліду бойка, які впливають на якість та швидкість ідентифікаційного пошуку. Зокрема, у рекомендований список можуть не потрапити кулі та гільзи, які раніше стріляні з екземпляра зброї, що перевіряється, або вони будуть мати менший коефіцієнт збігу.

Визначення конкретного екземпляра вогнепальної зброї є досить складне завдання судово-балістичної експертизи зброї з огляду на такі причини:

1) слабка вираженість слідів на кулях та гільзах унаслідок того, що зброя є продукцією масового виробництва підприємств промисловості. Стандартизація виробництва означає подібність матеріально-технічних характеристик та властивостей зброї, а звідси – подібність слідоутворення в процесі пострілу на гільзах, кулях, об'єктах ураження;

2) обмежений діапазон калібрів (5,45 мм, 5,6 мм, 7,62 мм, 9 мм, інше – виняток) – звідси невелика кількість типів патронів (можуть відрізнятися

призначенням, будовою елементів тощо), які є штатними для зброї декількох моделей. Якщо додати слабку вираженість слідів від деталей зброї, або численне заряджання – розряджання цього патрона, то стають цілком зрозумілими складнощі визначення за гільзою зброї, з якої вона була відстріляна. На сьогодні також технічно не виключена можливість стрільби патронами, які є штатними боєприпасами для різних видів вогнепальної зброї. Наприклад, існує можливість проведення пострілу бойовим патроном 7,62x39 мм з бойової зброї – деяких зразків автоматів Калашникова та мисливської нарізної зброї (мисливського самозарядного карабіна СОК-94 «Вепр», карабіна самозарядного КО СКС, мисливських карабінів «Форт-202», «Форт-203», «Форт-206», мисливських карабінів «Вулкан», «Вулкан-М», «Вулкан-С», мисливського карабіна «Ерма-777», карабіна мисливського самозарядного ОЦ-25 тощо).

Іншою проблемою є незабезпеченість відповідних підрозділів контрольними відстрілами вогнепальної зброї, що перебуває на теренах областей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне обґрунтування особливостей балістичної ідентифікації та досвіду впровадження балістичного стандарту здійснили вітчизняні та закордонні автори, зокрема: В. Є. Бергер, Т. О. Додашвілі, А. В. Кокін, Б. М. Комаринець, М. В. Костенко, С. О. Матвієнко, В. М. Плескачевський, В. О. Ручкін, Дж. Сонг, Є. І. Сташенко, Р. Томпсон, В. О. Федоренко та інші. Водночас результати аналізу публікацій у предметній галузі, що розглядається, свідчать про те, що інформаційно-аналітичне забезпечення розслідування злочинів, учинених із застосуванням вогнепальної зброї, потребує постійного вдосконалення.

Формування цілей. Метою статті є формування класифікації індивідуальних ознак слідів бойка, висвітлення можливостей балістичного стандарту та кодування вогнепальної зброї як інструментів підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення розслідування злочинів зазначеної категорії.

Виклад основного матеріалу. Цільову спрямованість на вирішення завдань ідентифікації має балістичний облік Експертної служби МВС України, який функціонує на центральному та обласних рівнях, і складається, зокрема з оперативно-пошукових колекцій:

- 1) куль, гільз та патронів зі слідами зброї (формується з куль, гільз, патронів зі слідами зброї, їх копій та зображень, вилучених під час проведення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів);
- 2) куль та гільз, експериментально відстріляних з вилученої, знайденої та добровільно зданої зброї;
- 3) куль та гільз, експериментально відстріляних з табельної зброї, що перебуває на озброєнні правоохоронних органів, уповноважених органів державної влади;
- 4) куль та гільз, експериментально відстріляних зі зброї, зареєстрованої на об'єктах дозвільної системи;
- 5) куль та гільз, експериментально відстріляних зі зброї, яка перебуває у власності громадян;

- 6) відомостей про зразки саморобної зброї;
- 7) гільз утраченої гладкоствольної вогнепальної зброї;
- 8) відомостей про вчинені із застосуванням вогнепальної зброї злочини та факти її вилучення з незаконного обігу.

Зазначений балістичний облік регламентований положеннями наказу МВС України від 10.09.2009 № 390 «Про затвердження Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України». Перевірка здійснюється в спосіб порівняння слідів зброї на кулях та гільзах з масиву кулегільзотеки та слідів зброї на контрольних кулях та гільзах.

Для проведення перевірок широко використовується АБІС «BalScan» виробництва Чехії, яка застосовує у своїй основі фотограметричний метод та дозволяє отримувати тривимірні розгортки поверхонь куль та гільз слідами зброї калібру від 5 до 11,43 мм тощо.

Вирішення цього завдання гарантує слідчому та оперативному працівникові не лише виявлення конкретної зброї, з якої було здійснено постріли, що стали наслідком учиненого скоєного правопорушення за умов попередньої наявності інформації про зброю в масиві автоматизованої бази даних, а й отримання таких відомостей:

- перелік можливих для визначення фактів застосування її в минулому;
- установлення конкретної категорії, моделі зброї, її виробника;
- виявлення можливих каналів надходження зброї на територію міста, регіону, країни та осіб, які супроводжували ці процеси тощо, тобто швидко відслідковувати: модель з номерними позначеннями; власника зброї або ж механізм її реалізації – звідки завезена; якою установою /Ф.О.П. поставлена на загальнодержавний облік; хто є реалізатором; на якому складі військової частини могла перебувати на обліку.

Отриманню такого роду інформації передують ретельна робота з веденням окремої спеціалізованої інформаційної системи із зазначенням потрібних фактичних даних, своєрідного «досьє зброї»:

- серія, номер, індекс;
- марка, модель;
- виробник;
- країна виробника;
- спосіб потрапляння в Україну;
- облік МВС чи Збройних сил України, інших правоохоронних органів;
- спосіб проходження зброї в руках власників (переоформлення/ продаж).

За відсутності шуканого об'єкта (зброї, що розшукується) під час судово-експертного дослідження тільки стріляних гільз судовий експерт лише теоретично в змозі надавати певним виявленим слідам від деталей зброї характеру стійкості та індивідуальності, які утворювали б відповідний комплекс ознак, достатній для проведення дальшої ідентифікації вже самої зброї. За наявності шуканого об'єкта, або ж попередньо отриманих експериментально відстріляних гільз/куль з певного зразка зброї,

дослідження й виокремлення відповідних ознак базується на принципах повторюваності, простежуваності та стійкості.

Аби судовий експерт мав таку можливість, треба забезпечити відповідні підрозділи контрольними відстрілами зброї всіх видів, що є на теренах областей/держави, – магазинної, зброї власників (за дозволами від МВС), табельної зброї правоохоронних органів, табельної зброї військових підрозділів (зокрема Збройних сил України тощо), нагородної зброї тощо.

До можливих способів вирішення окреслених вище проблем, на наш погляд, варто віднести:

1) запровадження світовою спільнотою поширення АБІС із єдиним реєстром кодування інформації, що дало б можливість отримувати оперативну інформацію під час перевірок вилучених об'єктів за створеним та накопиченим масивом даних з багатьох країн світу в режимі реального часу;

2) упровадження балістичного стандарту по кулях та гільзах;

3) маркування зброї мітками будь-якого характеру (криміналістичними або ж лігатурними/символьними), яке має проводити кожен виробник зброї, що повинно контролюватися державою.

Індивідуальні ознаки зброї, які відображуються в слідах бойків, мають велику морфологічну різнобічність та високу варіативність, а самі зображення – нерівномірну яскравість. Ці фактори серйозно ускладнюють процес порівняння цифрових зображень слідів бойків в автоматичному режимі балістичними ідентифікаційними системами.

Упровадження балістичного стандарту (наборів прототипів (клонів) куль та гільз) дасть змогу вирішувати такі завдання:

1) тестування роботи АБІС:

- якості сканування слідів на гільзах (кулях);
- режимів автоматичного порівняння слідів;
- однаковості роботи різних балістичних станцій;

2) тестування кваліфікації експертів-балістів різних балістичних лабораторій.

Досвід запровадження цього стандарту є в США та країнах ЄС. Американські та європейські експерти навчилися робити точні копії куль та гільз зі слідами зброї – прототипи (клони). Вони запропонували використовувати ідентичні набори прототипів (клонів) куль та гільз зі слідами зброї для тестування якості роботи експертів-балістів. Здійснюють вیاзову розсилку таких наборів за всіма балістичними лабораторіями та через деякий час збирають дані, скільки та які парні сліди, які непарні тощо (рис. 1-2) [4-6].

У ці набори було включено кулі та гільзи, стріляні з різних моделей зброї. Однак різні моделі зброї це добре, але ще важливіше, щоб сліди містили різні типи ознак.

Отже, судовий експерт у клопотанні має акцентувати увагу на потребі надання слідчим для проведення експертного експерименту та отримання порівняльного матеріалу не лише аналогів патронів досліджуваних гільз, а саме ідентичні за типом виробника та спорядження.

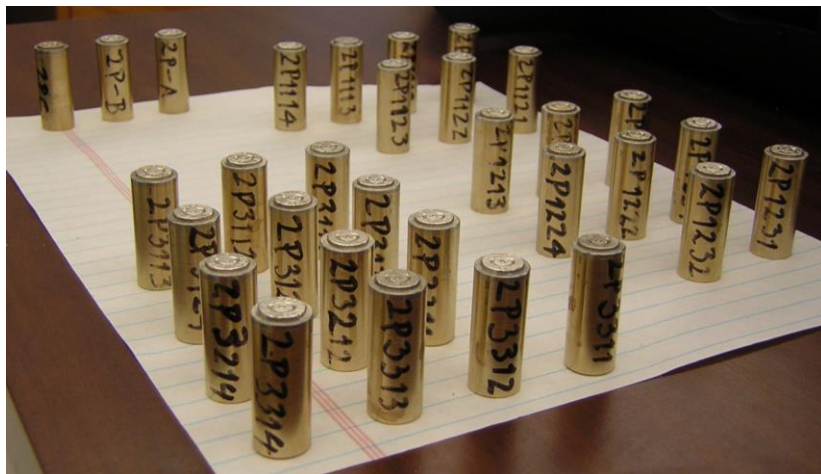

Рис. 1. Прототипи (клони) слідів на гільзах (Національний інститут стандартів і технологій США).

Рис. 2. Стандартна куля NIST SRM 2460, установлена на синій заглушці (ліворуч) та прототип стандартної гільзи SRM 2461 (праворуч) (Національний інститут стандартів і технологій США).

Тобто, якщо досліджуваними стріляними гільзами є гільзи патронів калібру 7,62x39 мм, наприклад, виробництва «Sellier&Bellot JSC» (Чеська Республіка, клеймо – «S&B») з практичного погляду навіть безглуздо сподіватися, що ідентична в усьому слідова картина внаслідок пострілу може залишитися на поверхні патронів виробництва, наприклад, ВАТ «Тулський патронний завод» (РФ, клеймо – «ТПЗ»). Адже навіть патрони одного калібру та від одного виробника можуть мати різне спорядження кулями/капсулом та порохом зарядом (рис. 3–5). Та й попри це при проведенні багатооб'єктових експертиз багато часу втрачається на встановлення первинної групової приналежності

стріляних гільз певним моделям зброї, а вже потім на проведення лінійних ідентифікаційних досліджень: «екземпляр зброї – досліджувана група об'єктів (гільзи/кулі)» [2, с. 497-506].

Рис. 3. 7,62 мм проміжні бойові патрони зразка 1943 р. (7,62x39) у демонтованому стані, виготовлені різними виробниками.

Рис. 4. Різновиди маркування на зазначених патронах.

Рис 5. 7,62 мм патрони до пістолета конструкції Токарева зр. 1930/33 р. у демонтованому стані, виготовлені єдиним виробником.

Рис. 6. Маркування на зазначених патронах.

Отже, у роботі було проведено класифікацію основних форм (типів) індивідуальних ознак зброї, які відобразилися в сліді бойка. У процесі аналізу слідів бойків більше 30 моделей зброї вдалося виділити шість основних форм морфологічних типів індивідуальних ознак (без урахування групових ознак, таких як форма, діаметр, глибина сліду тощо), на основі яких може бути сформовано ще й додаткові комбіновані типи: а) великі неоднорідності мікрорельєфу з відносно плавними змінами яскравості (рис. 7, а; б) відносно дрібні топографічні неоднорідності мікрорельєфу (рис. 7, б); в) ознаки у вигляді контурів та топографічних неоднорідностей з чітко виділеними межами (рис. 7 в); г) ознаки у вигляді кілець (підгрупові ознаки) (рис. 7, з); г) сліди з неоднорідностями мікрорельєфу у вигляді нашарувань (рис. 7 і); д) ознаки у вигляді трас, розташованих на дні гільзи та (або) динамічної частини сліду бойка (рис. 7, д) [5, с. 181-186].

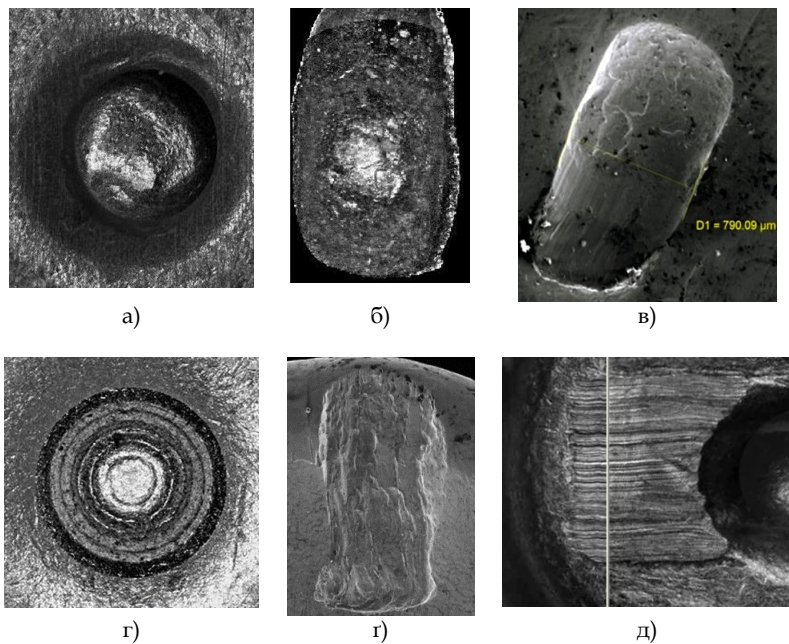

Рис. 7. Основні морфологічні типи індивідуальних ознак на цифрових зображеннях слідів бойків.

Наприклад, на зображенні крім ознак у вигляді кіл можуть бути наявними ще й окремі ознаки у вигляді плям невизначеної форми.

Класифікація форм слідів бойків (для вогнепальної зброї центрального бою) може виглядати так:

1) сліди бойків циліндричної форми може бути згруповано за класами (профілями):

- профіль конусний або трапецеїдальний (автомат Калашникова модернізований тощо) (рис. 8);

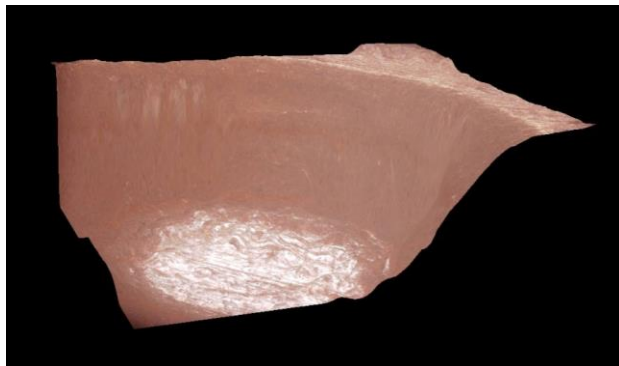

Рис. 8. Слід бойка АКМ з профілем у вигляді усіченого конуса.

- параболічний (напівсферичний) профіль малої та середньої глибини (пістолет Макарова тощо) (рис. 9);

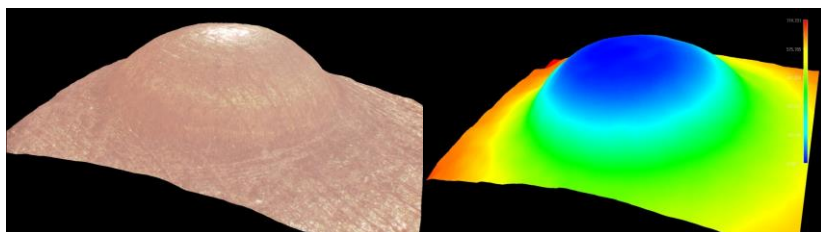

Рис. 9. Інвертоване за вертикаллю зображення сліду бойка ПМ.

- параболічний профіль великої глибини (пістолет-кулемет «Борз» тощо) (рис. 10);

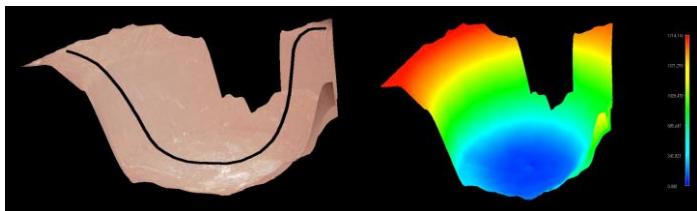

Рис. 10. Слід бойка пістолета-кулемета «Борз».

- профіль з плоским дном сліду (самозарядний карабін Симонова, мисливський самозарядний карабін ТОЗ-97 «Архар») (рис. 11);

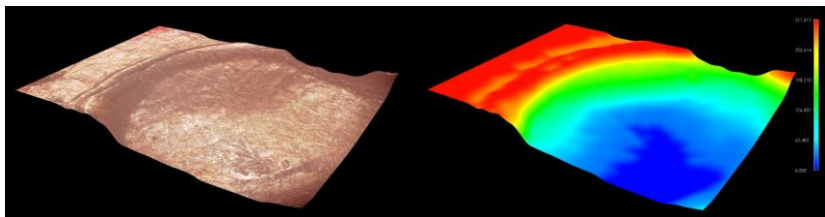

Рис. 11. Плоский слід бойка СКС.

2) сліди круглої форми з динамічною частиною сліду у вигляді «язичка» (пістолет ТТ, Штеер) (рис. 12);

Рис. 12. Сліди на донних частинах гільз патрона 7,62x25 мм, стріляного з пістолета ТТ.

3) сліди курків (револьвер «Наган») (рис. 13);

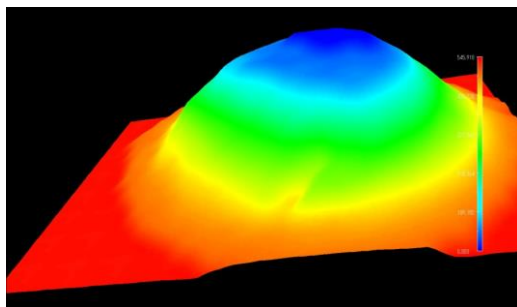

Рис. 13. Інвертоване за вертикаллю зображення сліду бойка «Наган».

4) сліди прямокутної форми (пістолети Глок-17, Глок-19) (рис. 14, 15);

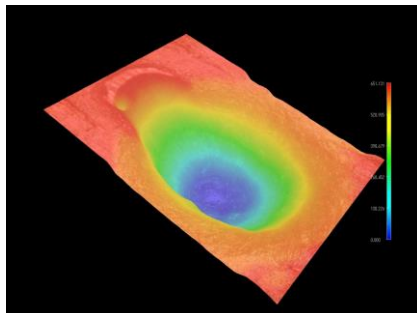

Рис. 14. Слід пістолета Глок-17.

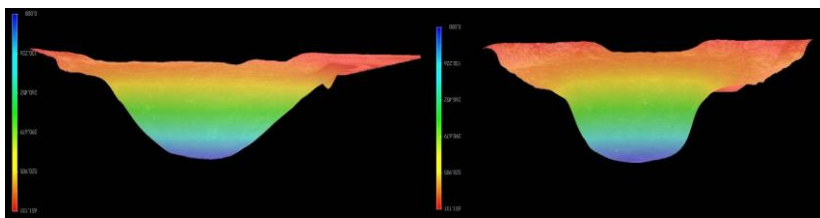

Рис. 15. Слід бойка пістолета Глок-17 при перерізі вертикальною площиною, яка проходить уздовж поздовжньої осі (зверху) та уздовж поперечної осі сліду (знизу).

5) сліди у вигляді усіченої округлості (пістолетм ДЖ-71Н, «ВІЙ») (рис. 16).

Рис. 16. Слід бойка пістолета «ВІЙ» у формі усіченої напівсфери.

Це також треба враховувати, формуючи набори для тестування.

Отже, розробка балістичного стандарту по гільзах на основі запропонованих критеріїв (урахування морфологічних типів індивідуальних ознак, урахування форм слідів бойків) дасть змогу

проводити об'єктивне тестування роботи автоматизованих балістичних систем різних моделей у різних країнах світу.

Іншим засобом підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення виявлення та розслідування злочинів цієї категорії є нанесення прихованого лазерного маркування, так званої «криміналістичної мітки» на гільзах чи кулях, стріляних з ручної стрілецької вогнепальної зброї, що забезпечуються внесенням змісту в слідоутворювальні частини та механізми вогнепальної зброї – канал ствола, патронник ствола, «чашка» затвора тощо.

Під поняттям «криміналістичної мітки» автор розуміє заздалегідь визначене позначення, зміст, конфігурація та локалізація якого несе в собі інформацію, що класифікує чи ідентифікує зброю.

Слідчий може додатково ініціювати створення експертом оперативно-розшукових таблиць за виявленими криміналістичними мітками та слідовою інформацією про зброю, з якої досліджувані кулі/гільзи були стріляні.

Потенціал судово-балістичних експертиз, що призначаються в кримінальних провадженнях зазначеної категорії, може бути реалізовано за допомогою вирішення таких ідентифікаційних, класифікаційних та діагностичних завдань:

- установлення ознак лазерного маркування зброї на досліджуваних гільзах/кулях;
- установлення ознак додаткової обробки (кернування, гравіювання тощо) на складових деталях досліджуваної зброї, що відображуються на стріляних кулях/гільзах;
- установлення виду, системи, моделі, зразка досліджуваного екземпляра зброї.

Зважаючи на положення теорії судової ідентифікації, маркування, які наносяться на деталі зброї для їх дальшого ототожнення, мають відповідати низці вимог:

1) комплекс ознак маркування, який відображується в слідах на стріляних кулях та гільзах, має бути індивідуальним, тобто кожному екземпляру зброї повинен відповідати певний комплекс ознак;

2) сліди маркування, які залишаються на ідентифікуючому об'єкті, мають бути стійкими, тобто незалежно від кількості пострілів комплекс ознак, що індивідуалізує, повинен зберігатись;

3) на різних екземплярах зброї не повинно бути повторень мікрорельєфу маркувальних позначень;

4) труднощі видалення маркувань.

Відповідно до вимог п. 4.14 ДСТУ 78-41-002-97 цілком прийнятним є вже запроваджений спосіб надання «криміналістичних міток» стріляним гільзам з переробленої зброї військового призначення в момент проведення заряджання та дальшого пострілу, що вдало використовується на вітчизняних зброярних підприємствах – виробниках мисливської нарізної та травматичної вогнепальної зброї на території України: КНВО «Форт» МВС України; ТОВ «Ерма-Інтер», м. Київ; ПАТ «Завод Маяк», м. Київ; ТОВ «Собр», м. Дергачі, Харківської області. Цей ефект досягнуто за допомогою додаткової канавки в патроннику ствола мисливського карабіна («Сайга»);

окремим кернуванням стінки патронника та ствола карабіна («АКМС-МФ», «АКМТ-МФ», «МКМ-072 Сб» тощо) чи додатковим ступінчастим конусом у структурі патронника ствола карабіна («Вулкан», «Вулкан-М», «Вулкан-С»), а також пістолетів пістолета «ЕРМА-Z85Т», «Беркут – Streamer», «ПМР-УОС» та інших моделей травматичної зброї вітчизняних виробників: Казенне науково-виробниче об'єднання «Форт» МВС України (м. Вінниця, Україна), ДП «Укроборонсервіс» (м. Київ, Україна), ДП «Форт-Ресурси» (м. Київ, Україна), ТОВ «ЛАТЕК» (м. Харків, Україна), військова частина № 4558 (м. Ніжин Чернігівської області, Україна), УНСП «Шмайсер» (м. Вишневе, Київська область, Україна), ТОВ «ЕРМА-ІНТЕР» (м. Київ, Україна), ТОВ «СОБР» (м. Дергачі, Харківська область, Україна), ВАТ «Беркут» (м. Дніпропетровськ, Україна) (рис. 17, 18) [1; 3].

Рис. 17. Чашка затвору 7,62x39 мм мисливського карабіна «АКМС-МФ», виробництва НВО «Форт», м. Вінниця, Україна.

Рис. 18. Зображення криміналістичної мітки на слідосприймальній поверхні гільзи, стріляної з пістолета «ЕРМА-Z85Т» (ліворуч); на слідосприймальній поверхні гільзи, стріляної з пістолета «Беркут – Streamer» (в центрі); на слідосприймальній поверхні гільзи, стріляної з пістолета «ПМР-УОС» (праворуч).

До того ж треба враховувати, що на різних збройних заводах існують власні особливості маркування:

- на Тульському збройному заводі уведено механічне маркування гвинтівок Мосіна зразка 1891/1930 рр. та карабінів зразка 1944 р., які надходять у продаж як мисливські карабіни (КО-44-01 та КО-44). На патронний упор затвору наносяться заглиблення, розташовані поблизу отвору під ударник, які залишають на капсулях стріляної гільзи добре помітні сліди. Маркування каналу ствола названих карабінів здійснюється в спосіб уведення штифту через спеціальний отвір поблизу дульного зрізу, де після пострілу на ведучій частині кулі залишається чітка характерна траса шириною 0,5–1 м. Б);

- на ФДУП «Іжевський механічний завод» уведено приховане кодоване маркування (ПКМ) на основних деталях (рамка, затвор) газових пістолетів ІЖ-78-8, ІЖ-79-9Т та ІЖ-78-9Т. Кожний знак кодованого маркування складається з комбінації точок, які наносяться лазером на глибину не менше 0,05 мм, де кожному числу, яке входить в обліковий номер виробу, відповідає один знак кодованого маркування.

Вивчення відповідних слідів на стріляних гільзах надає можливості навіть у «польових умовах» отримувати важливу для розслідування криміналістично значущу інформацію.

Висновки. Отже, упровадження балістичного стандарту, класифікація морфологічних типів індивідуальних ознак та подальше впровадження системи маркування вогнепальної зброї є потужними інструментами підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення розслідування злочинів, учинених із застосуванням вогнепальної зброї.

Використані джерела:

1. Зброя мисливська та спортивна. Вимоги безпеки. Методи випробувань на безпеку : ДСТУ 78-41-002-97. [Чинний від 1997-12-01]. URL : <http://mvs.gov.ua/upload/file/nakaz3.pdf>.
2. Матвієнко С. А. Щодо проблемних питань проведення судово-балістичної експертизи з ідентифікації мисливської нарізної зброї на стадії досудового розслідування. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 497-506.
3. Соколов О. С., Грищенко О. В. Нарізна мисливська та багатоцільова вогнепальна зброя, виготовлена на базі автомата Калашникова. Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2017. 137 с.
4. Сонг Дж., Томпсон Р., Ворбургер Т., Баллоу С. и др. Формирование системы повторяемости следов устойчивости и качества для американской баллистической идентификации с использованием НИСТ СРМ стандарта по пулям и гильзам. *Известия Саратовского университета*. 2012. Т. 12. Сер. Экономика. Управление. Право. Вып. 3. С. 53-55.
5. Федоренко В. А. Выделение индивидуальных признаков на цифровых изображениях следов бойков. *Известия Саратовского университета*. 2014. Т. 14. Сер. Экономика. Управление. Право. Вып. 1. Ч. 2. С. 181-186.
6. Song, J., Chu, W., Vorburger, T.V., Thompson, R., Yen, J., Renegar, T.B., Zheng, A., Silver, R., "Development of Ballistic Identifications – From Image Comparison to Topography Measurement in Surface Metrology," *Measurement Science and Technology*, Vol. 23, No. 4, 2012.

7. Song, J., Whinton, E., Kelley, D., Clary, R., Ma, L., Ballou, S., "SRM 2460/2461 standard bullets and cartridge cases project," J. Res. Natl. Inst. Stand. Technol., 109, 6, 533-542, 2004.

Стаття надійшла до редколегії 03.06.2018

Бондарь В. С. Повышение эффективности информационно-аналитического обеспечения расследования преступлений, совершенных с применением огнестрельного оружия: вопросы внедрения баллистического стандарта

В статье представлены результаты анализа позитивного опыта реализации национального проекта по баллистическому сравнению изображений, проведенного Национальным институтом по стандартизации и технологиям США (НИСТ). Сформулированы рекомендации по повышению эффективности информационно-аналитического обеспечения расследования преступлений, совершенных с применением огнестрельного оружия.

Ключевые слова: автоматизированная баллистическая идентификационная система, баллистический стандарт, идентификация, следы оружия, информационно-аналитическое обеспечение, судебная баллистика.

Bondar V. Increase of Efficiency of Information and Analytical Support for the Investigation of Crimes Committed with the Use of Firearms: Issues of Introducing Ballistic Standard

The article presents the results of the analysis of the positive experience of implementing the national project on ballistic comparison of images conducted by the US National Institute for Standardization and Technology (NIST). Recommendations are formulated to increase the effectiveness of information and analytical support for the investigation of crimes committed with the use of firearms.

Six basic forms of morphological types of individual characteristics are distinguished (without taking into account group features such as shape, diameter, depth of trace), on the basis of which additional combined types can be formed: a) large inhomogeneities of the surface microrelief with relatively smooth brightness changes; b) relatively small topographical irregularities of the surface microrelief; c) signs in the form of contours and topographic irregularities with clearly defined boundaries; d) signs in the form of rings (subgroup signs); e) signs in the form of traces located at the bottom of the liner and (or) the dynamic part of the striker's wake.

Classification of forms of traces of strikers (for firearms of the central battle) can look like this:

1) traces of strikers cylindrical shape can be grouped according to the following classes (profiles):

- conical or trapezoidal profile (Kalashnikov assault rifle upgraded);
- parabolic (hemispherical) profile of small and medium depth (Makarov pistol);
- parabolic profile of great depth (submachine gun "Borz");
- profile with a flat bottom of the track (self-loading carbine Simonov, hunting self-loading carbine "Archar");

2) traces of a circular shape with a dynamic part of the track in the form of a "tongue" (TT pistol)

3) traces of hammers (revolver "Nagan")

4) traces of a rectangular shape (pistols Glock-17, Glock-19);

5) traces in the form of a truncated circle (pistols IZH-71N, "VIY").

Another method of increasing the effectiveness of information and analytical support for the detection and investigation of crimes of this category is the application of a hidden laser marking, the so-called "forensic mark" on cartridge cases or bullets fired from hand-held firearms, which is ensured by adding content to the following forming parts and mechanisms of firearms – channel of the trunk, barrel chamber, "cup" of the bolt.

Keywords: automated ballistic identification system, ballistic standard, identification, traces of weapons, information and analytical support, judicial ballistics.

УДК 343.98

В. О. Гусєва

ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОСЯГАНЬ НА ЖИТТЯ ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ

На підставі аналізу практики органів досудового слідства, наукової літератури розглянуто основні положення тактики проведення допиту підозрюваного під час розслідування посягань на життя працівника правоохоронного органу. Виокремлено деякі слідчі ситуації допиту підозрюваного за цією категорією злочинів. Визначено низку проблемних питань, пов'язаних з проведенням допиту підозрюваного та способи їх вирішення. Запропоновано рекомендації щодо удосконалення тактики допиту підозрюваного із зазначеної категорії кримінальних проваджень.

Ключові слова: допит, криміналістична тактика, посягання на життя працівника правоохоронного органу, тактичні особливості.

Постановка проблеми. Загальні положення тактики допиту, його організація та особливості тактики проведення цієї слідчої дії досить детально розроблено й викладено в численних криміналістичних джерелах [2; 3, с. 185-187; 4, с. 32-38; 6; 12; 13].

При розслідуванні посягань на життя працівника правоохоронного органу встановлено, що в 74% вивчених кримінальних провадженнях підозрювані відмовлялися давати будь-які показання. У тих випадках, коли підозрювані давали показання, вони мали доказове значення, були покладені в основу доказової бази та сприяли виявленню найбільш надійних джерел доказової інформації.

Розглядаючи таку слідчу дію, як допит під час розслідування зазначеної категорії кримінальних проваджень, треба визнати, що на практиці слідчі нерідко постають перед труднощами в організації та якісному проведенні допиту підозрюваного. Це пов'язано як з недостатністю відповідного досвіду в багатьох працівників органів досудового розслідування, так і з недосконалістю наявних науково-практичних криміналістичних рекомендацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність дослідження тактики допиту підозрюваного під час розслідування посягань на життя працівника правоохоронного органу є очевидною. Значний внесок у